

BESLUIT van GS van Utrecht

DATUM	4 augustus 2022	TEAM	Vergunningverlening Natuur en Landschap
ZAAKKENMERK	Z-WNB-RI-REG-2022-0130	REFERENTIE	Servicebureau
NUMMER	824473D8	DOORKIESNUMMER	030-2583311
UWBRIEF VAN	20 januari 2022	FAX	030-2583139
UW NUMMER	-	E-MAILADRES	Servicebureau@provincie-utrecht.nl
BIJLAGEN	1: Voorschriften 2: Locatie plangebied 3: Locatie leefgebied 4: Planning van de werkzaamheden 5: Voorgestelde maatregelen	ONDERWERP	Wnb ontheffing Soortenbescherming ruimtelijke ingrepen Polder Snelrewaard

Op 20 januari 2022 hebben wij uw aanvraag ontvangen. U heeft ontheffing aangevraagd in het kader van de Wet natuurbescherming (hierna: wet), onderdeel soortenbescherming. De aanvraag is ingediend door RPS advies- en ingenieursbureau b.v. namens Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, voor de locatie Polder Snelrewaard (hierna: plangebied) en is bij ons geregistreerd onder zaakkenmerk Z-WNB-RI-REG-2022-0130.

I. Besluit

Wij besluiten op grond van het bepaalde in de wet en het Beleidskader Wet natuurbescherming provincie Utrecht 2017¹ ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk vangen, opzettelijk verstoren en beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de heikikker.

Wij verlenen de ontheffing voor de periode van de verzenddatum van dit besluit tot en met 31 december 2027. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden. Deze zijn opgenomen in bijlage 1 *Voorschriften* en bijlage 4 *Voorgestelde maatregelen* en moeten worden nageleefd.

II. Omschrijving van de aanvraag

Uw aanvraag heeft betrekking op de herinrichting van het plangebied. De werkzaamheden die van invloed zijn op de aangetroffen beschermde soort is het aanleggen van natuurvriendelijke oevers in deelgebied 3 van het plangebied, hierbij kunnen er ook werkzaamheden in de watergang plaatsvinden. De locatie van het plangebied is weergegeven in bijlage 2. U vraagt ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid van de wet voor wat betreft de heikikker (*Rana arvalis*) voor de periode van 1 april 2022 tot en met 1 december 2022.

III. Procedure

Op 29 april en 24 juni 2022 heeft u deze aanvraag aangevuld. Wij hebben de aanvraag afgehandeld volgens hoofdstuk 5 van de wet en afdeling 4.1.1 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb).

IV. Toetsingskader

De heikikker is beschermd op grond van artikel 3.5 van de wet.

¹ https://www.provincie-utrecht.nl/sites/default/files/2020-03/beleidsnota_wet_natuurbescherming.pdf

V. Motivering

De aangevraagde ontheffing kan alleen worden verleend als is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- a) er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- b) er is een geldig wettelijk belang;
- c) er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de heikikker in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

a) Afweging van andere bevredigende oplossingen

Omschrijving van alternatieven

U heeft onderzocht of er redelijke alternatieven zijn voor de ruimtelijke ingreep. U geeft hierover het volgende aan:

Locatie en inrichting:

"De twee watergangen in deelgebied 3 zijn gekozen, omdat deze verbeteringsmogelijkheden hebben. De watergangen in de verschillende deelgebieden liggen binnen hetzelfde peilgebied en staan in verbinding met elkaar waardoor de verschillende werkzaamheden in het gehele plangebied voor verbeteringen zorgen in de waterkwaliteit en het leefgebied van vissoorten en heikikker (en andere algemene amfibieën).

Doordat de deelgebieden niet ver uit elkaar liggen en voor de aan- en afvoerroute grotendeels gebruik gemaakt kan worden van het aanwezige betonpad, hoeft geen lange platenbaan aangelegd te worden. Gebruik maken van bestaande verharding is wenselijk, omdat door de aanleg van de platenbaan en het gewicht van materieel de grond wordt verdicht. Het verdichten van de grond maakt het minder gemakkelijk voor amfibieën en kleine zoogdieren om zich in te graven in de grond.

In de watergangen in deelgebied 3 is heikikker al aanwezig. Door juist in deze watergangen het leefgebied van heikikker te verbeteren en het voortplantingsbiotoop te vergroten, ontstaat naar verwachting een robuustere populatie heikikker welke gemakkelijker kan uitbreiden naar de omgeving van het deelgebied. Aangezien in deelgebied 1 aan de noordelijke oever en in deelgebied 2 aan beide oeverzones ook een natuurvriendelijke oever wordt aangelegd, biedt dit kansen voor heikikker om ook deze deelgebieden te gaan bevolken.

Na de afronding van de werkzaamheden is het deelgebied direct weer geschikt als leefgebied voor heikikker. Doordat de natuurvriendelijke oevers maar aan één zijde van de watergangen worden aangebracht blijft de andere zijde van de watergangen te allen tijde geschikt als leefgebied voor heikikker. Door de aanleg van de natuurvriendelijke oevers wordt meer geschikt voortplantingsbiotoop en landbiotoop voor heikikker gecreëerd."

Werkwijze

"In het mitigatieplan zijn maatregelen opgenomen om op een zorgvuldige wijze de werkzaamheden uit te voeren, en negatieve effecten op (beschermde) soorten zoveel als mogelijk te voorkomen en beperken. Een alternatieve werkwijze is daarom niet aan de orde."

Planning

"De werkzaamheden worden uitgevoerd buiten de meest kwetsbare periode voor de heikikker, namelijk buiten de voortplantingsperiode. De heikikker start in de maand september met migratie richting het overwinteringsbiotoop welke buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden liggen. In deze maand worden daardoor minder heikikkers in het plangebied verwacht dan in de periode april tot en met augustus. Daarom worden de werkzaamheden uitgevoerd in de maand september.

Een alternatieve uitvoeringsperiode is daarom niet aan de orde.

Door alle werkzaamheden in de verschillende deelgebieden tegelijkertijd/aansluitend uit te voeren hoeft maar eenmalig voor de uitvoeringsperiode verstoring plaats te vinden van de aanwezige fauna in polder Snelrewaard. Dit is wenselijker dan dat in verschillende perioden verstoring plaatsvinden."

Conclusie

Gezien het bovenstaande zijn er geen redelijke alternatieven waarbij er minder negatief effect op de beschermde soorten optreedt. De alternatievenafweging is hiermee dan ook voldoende onderbouwd.

b) Belangenafweging

Omschrijving van het belang

Wij toetsen of het belang van de ingreep zwaarder mag wegen dan het beschermingsbelang van de soorten zoals is vastgelegd in de wet. Voor de heikikker heeft u de ontheffing aangevraagd op grond van het belang genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, onder b, aanhef en onder 1, van de wet: "in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats". In uw aanvraag heeft u het belang van de ruimtelijke ingreep onderbouwd. U geeft hierover het volgende aan:

"De werkzaamheden worden uitgevoerd in het belang van milieu wezenlijke gunstige effecten. Door de aanleg van de natuurvriendelijke oevers zal een bredere strook aan water- en oeverplanten ontstaan wat leidt tot een betere waterkwaliteit. Het verbeteren van de waterkwaliteit sluit aan op het doel van het gehele project, omdat de waterkwaliteit in deelgebied 1 en 2 wordt verbeterd door de aanleg van een inlaat. Het verbeteren van de waterkwaliteit is een opgave vanuit de Kaderrichtlijn Water.

Door de aanleg van de inlaat en vislift in deelgebied 1 wordt de vismigratie tussen de Lange Linschoten, polder Snelrewaard en de Hollandsche IJssel verbeterd. Door de aanleg van de natuurvriendelijke oevers in deelgebied 3 ontstaat meer geschikt leefgebied (voortplantingsplaatsen) voor vissoorten wat aansluit op het verbeteren van de vispopulatie in het gebied.

Daarnaast neemt door de aanleg van de natuurvriendelijke oevers de kwaliteit en de oppervlakte van het voortplantingsgebied voor heikikker toe in de watergangen.

Door de uitvoering van de werkzaamheden verbetert tevens ook de landschappelijke meerwaarde van de omgeving en door het ophogen van de kade in deelgebied 1 en 2 neemt het risico op wateroverlast in de omgeving af."

In de aanvullingen van 24 juni 2022 geeft u het volgende aan over het huidige oppervlakte aan leefgebied voor de heikikker en hoeveel beschikbaar leefgebied er zal worden gerealiseerd:

"Het gehele plangebied en de omgeving is (potentieel) geschikt als leefgebied voor heikikker. Het is hierdoor niet praktisch toepasbaar om de exacte afmetingen van geschikt leefgebied voor heikikker aan te geven. Om toch een benadering van de oppervlakte te geven is de lengte x breedte van het talud van de oevers berekend. Voor de breedte is een 10m brede strook aanhouden met de oeverzone van de watergang inclusief een deel land op het aangrenzende perceel. Dit komt neer op de oppervlaktes 12.780m² (639x20) en 12.060m² (603x20) geschikt leefgebied in en direct rondom de watergangen. In meerdere watergangen in de directe omgeving in de polder in de directe omgeving van het plangebied komt overeenkomstig suboptimaal leefgebied voor heikikker voor. Deze leefgebieden hebben een gelijke beheersintensiteit en aangrenzend landgebruik als het leefgebied in het plangebied. Hierdoor is een veelvoud van geschikt suboptimaal leefgebied voor heikikker aanwezig in de polder.

In de toekomstige situatie (na één groeiseizoen) blijft in het gehele plangebied de oppervlakte van het leefgebied van heikikker gelijk en neemt de kwaliteit van het leefgebied toe. De aanleg van de natuurvriendelijke oevers en verbetering van de waterkwaliteit in de watergangen resulteert in een verbetering van het leefgebied van heikikker. Door de verbetering van de kwaliteit van het leefgebied van heikikker nemen mogelijk ook de aantallen van de populatie heikikker ter plaatse in de toekomst toe door verbetering van het voortplantingshabitat en een deel van het landbiotoop. Te allen tijde blijven de oevers aan de zijden waar geen natuurvriendelijke oevers worden aangelegd geschikt als leefgebied voor heikikker (westelijke oevers van oostelijke watergang, oostelijke oever van westelijke watergang). Alleen de oevers waar de natuurvriendelijke oevers worden aangelegd raken gedurende één groeiseizoen tijdelijk ongeschikt/minder geschikt."

De ingreep heeft weliswaar tot gevolg dat een tijdelijke dip ontstaat voor de heikikker, maar het uiteindelijke resultaat is dat de heikikker een verbeterd leefgebied heeft en daardoor in aantal kan toenemen.

Conclusie

Hiermee is sprake van een wettelijk belang van de ingreep, namelijk "in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats". In dit geval weegt het belang van de ruimtelijke ingreep daarom zwaarder dan het beschermingsbelang van de soort.

c) Ecologische beoordeling heikikker

Onderzoek

U heeft het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van beschermde soorten. Ook heeft u onderzocht welk effect de ingreep heeft op aanwezige beschermde soorten. Op basis van artikel 3.2 van de Awb hebben wij ons verzekerd van de kwaliteit en zorgvuldigheid van het uitgevoerde ecologische onderzoek.

Aanwezige beschermde soort

De heikikker is aangetroffen binnen het plangebied in de noordelijke watergang van deelgebied 3. De locatie van de aangetroffen verblijfplaats is weergegeven in bijlage 3 van dit besluit.

Staat van instandhouding

De heikikker komt plaatselijk algemeen voor in Nederland. De achteruitgang van de heikikker is het gevolg van de schaalvergroting in de landbouw, uitbreiding van het stedelijk gebied en de uitbreiding van de infrastructuur waardoor versnippering van leefgebieden plaatsvinden. Ondanks dat heikikker voorkeur geeft aan lichtzure vennen, kan verzuring van het leefgebied problemen veroorzaken doordat eieren gaan schimmelen en reproductie niet meer plaatsvindt. Ook verdroging en vervuiling van voortplantingswater, aanwezigheid van vissen en vervuiling van water kunnen negatieve gevolgen hebben op een heikikkerpopulatie.

Het uitvoeren van de werkzaamheden betreft een ingreep met een tijdelijk negatief effect op het suboptimale voortplantingsbiotoop en landbiotoop van heikikker. Doordat in het deelgebied suboptimaal leefgebied voor heikikker aanwezig is, is het plangebied minder van belang voor de lokale en regionale populatie heikikker dan locaties met optimaal leefgebied. Door de werkzaamheden maar aan één zijde van de watergangen uit te voeren, blijven de watergangen te allen tijde deels geschikt als leefgebied voor heikikker. Na de uitvoering van de werkzaamheden zijn de watergangen ook direct weer geschikt als leefgebied voor heikikker. Door het naleven van de mitigerende maatregelen worden negatieve effecten op aanwezige volwassen individuen zoveel als mogelijk beperkt. Na realisatie van de natuurvriendelijke oevers neemt de kwaliteit en de oppervlakte van het voortplantingsgebied voor heikikker toe in de watergangen. |

Effect van de ingreep op de aanwezige beschermde soort

Door de werkzaamheden zal het functionele leefgebied van de heikikker tijdelijk worden aangetast en wordt de heikikker verstoord. Dit betekent dat er sprake is van het overtreden van verbodsbepalingen uit de wet. Ontheffing is daarom noodzakelijk. Na het realiseren van de natuurvriendelijke oevers is de verwachting dat de kwaliteit van het leefgebied verbeterd.

Mitigerende en compenserende maatregelen

Om de negatieve ecologische effecten van de werkzaamheden te beperken heeft u mitigerende (verzachtende) en compenserende (vervangende) maatregelen voorgesteld. Wij gaan akkoord met de voorgestelde maatregelen. De maatregelen zijn opgenomen in bijlage 4 van dit besluit. Daarnaast zijn er extra voorschriften opgenomen in bijlage 1 en wordt monitoringsonderzoek opgelegd om de ontwikkeling van de natuurvriendelijke oevers te monitoren.

Monitoringsonderzoek

Vanuit de provincie Utrecht wordt opgelegd om de aangegeven maatregelen, te monitoren. Zodoende wordt bepaald of de maatregelen in het plangebied het gewenste effect heeft op de kwaliteit van de natuur in het gebied. De monitoring zal 5 jaar lang plaatsvinden conform het BIJ12 kennisdocument Heikikker. De monitoringsrapporten dienen jaarlijks te worden aangeleverd bij de provincie Utrecht. Zodoende kunnen eventuele aanvullende of alternatieve maatregelen worden getroffen als blijkt dat de huidige maatregelen onvoldoende zijn of niet het gewenste effect hebben op de heikikker.

Gevolgen van de ingreep voor de staat van instandhouding

Door het nemen van mitigerende en compenserende maatregelen en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de heikikker in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

VI. Conclusie

Aangezien aan de voorwaarden voor een ontheffing wordt voldaan, verlenen wij u ontheffing als bedoeld in artikel 3.8, eerste lid van de wet. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden. Deze zijn opgenomen in bijlage 1 van dit besluit.

VII. Bezwaar

U kunt binnen zes weken na de dag waarop deze beschikking op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt een bezwaarschrift bij Gedeputeerde Staten van Utrecht indienen:

- Digitaal: gebruikt u hiervoor het formulier "Bezwaar tegen beslissing provinciaal bestuur met DigiD". Uw DigiD geldt als ondertekening. U vindt het formulier via: www.provincie-utrecht.nl onder loket / klacht, bezwaar of melding doorgeven / bezwaar tegen beslissing provincie;
- Schriftelijk: t.a.v. de secretaris van de Awb-adviescommissie van PS en GS, postbus 80300, 3508 TH Utrecht.

Het bezwaarschrift moet in ieder geval bevatten:

- uw naam en adres;
- de datum;
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht (indien mogelijk, onder vermelding van het besluitnummer);
- de reden van bezwaar;
- ondertekening.

Aan de behandeling van een bezwaarschrift zijn voor de indiener geen kosten verbonden.

Overigens schort het indienen van een bezwaarschrift de werking van het besluit niet op. Als u niet kunt wachten op de normale behandeling van uw bezwaarschrift, hebt u de mogelijkheid om een voorlopige voorziening aan te vragen bij de rechtbank. U moet op dat moment ook al een bezwaarschrift hebben ingediend. Het verzoek om een voorlopige voorziening richt u aan de voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland, Sector bestuursrecht, postbus 16005, 3500 DA Utrecht.

VIII. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking vanaf het moment dat deze aan u bekend is gemaakt en wordt twee werkdagen na bekendmaking gepubliceerd op de website www.officiëlebekeendmakingen.nl.

IX. Overige informatie

Er kan ook vergunning of ontheffing nodig zijn op grond van andere wetten of verordeningen. Wij adviseren u zo nodig contact op te nemen met uw gemeente en/of regionale uitvoeringsdienst, als u dit nog niet heeft gedaan. Als u vragen heeft over de procedure en de inhoud van dit besluit, kunt u contact opnemen met ons Servicebureau via servicebureau@provincie-utrecht.nl, of op telefoonnummer 030-2583311.

X. Verzending

Wij verzenden dit besluit aan de aanvrager. Een afschrift van dit besluit verzenden wij aan:

- RPS advies- en ingenieursbureau b.v.;
- Regionale Uitvoeringsdienst (hierna: RUD) Utrecht;
- Gemeente Oudewater.

Hoorachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Teamleider Vergunningverlening Natuur en Landschap
Domein Landelijke Leefomgeving

Bijlage 1: Voorschriften

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. De ontheffing wordt alleen verleend voor de in dit besluit genoemde soorten en beschreven verboden handelingen.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient direct contact op te nemen met het Servicebureau van de provincie Utrecht (Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht of servicebureau@provincie-utrecht.nl) indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 1 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.

Voorafgaand aan de werkzaamheden

5. De ontheffinghouder dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin minstens de voorschriften uit deze ontheffing. Het werkprotocol dient aanvullend de volgende aspecten te omschrijven:
  - a. Omschrijving van het plangebied (inclusief kaart);
  - b. Activiteiten/werkzaamheden die uitgevoerd worden (inclusief planning);
  - c. Maatregelen die getroffen zijn/worden (locatie op kaart en datum/tijd);
  - d. Informatie en contactgegevens van de begeleidende ecoloog;
  - e. Een overzicht van de activiteiten die door de ecoloog zijn/worden begeleid;
  - f. De manier waarop is/wordt omgegaan met onverwacht aangetroffen (beschermde) soorten binnen het plangebied.
6. Minimaal twee weken voorafgaand aan de start van de werkzaamheden die invloed hebben op de beschermde soorten, moet de ontheffinghouder het meldingsformulier 'aanvang werkzaamheden' volledig invullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/startwerkzaamhedenwnb>. Bij de melding dient het werkprotocol zoals omschreven in de voorschriften bijgevoegd te zijn. Indien het voor dit specifieke project niet mogelijk is om de werkzaamheden twee weken voorafgaand aan de start hiervan te melden, moet contact worden opgenomen met de RUD Utrecht via handhaving-wnb@rudutrecht.nl of 030-7023300.

Tijdens de werkzaamheden

7. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften moeten worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige² op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend. Deze dient in ieder geval aanwezig te zijn in het plangebied bij de start van de werkzaamheden, voor zover deze invloed hebben op een beschermde soort.
8. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden moet een afschrift van deze ontheffing op de locatie van de werkzaamheden aanwezig zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
9. Tijdens de werkzaamheden moet een logboek worden bijgehouden. In het logboek worden gemaakte ecologische keuzes vastgelegd, zoals goedkeuren / vrijgeven door een deskundige, afwijkingen van het ecologisch werkprotocol (indien goedgekeurd door het bevoegd gezag) en gekozen mitigerende en/of compenserende maatregelen en de locatie daarvan. In het logboek worden in ieder geval de relevante resultaten van de uitgevoerde handelingen, omschreven in de voorschriften bij dit besluit geregistreerd.

² Onder deskundige verstaan wij: een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet/Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau dat is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en De Landschappen) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of – bescherming.

10. De maatregelen, genoemd in hoofdstuk 6 van het "Aanvullend onderzoek, mitigatieplan, activiteitenplan wet natuurbescherming Deelgebied 3, polder Snelrewaard" door RPS advies- en ingenieursbureau bv van 21 december 2021 en ook de aanvullingen van 29 april 2022 en 24 juni 2022 (verwerkt tot bijlage 4) moeten worden opgevolgd.
11. De werkzaamheden in deelgebied 3 van het plangebied dienen uitgevoerd te worden in het minst kwetsbare deel van de kwetsbare periode van de heikikker (regulier in de periode van 15 juli tot 1 oktober).

Na afloop van de werkzaamheden

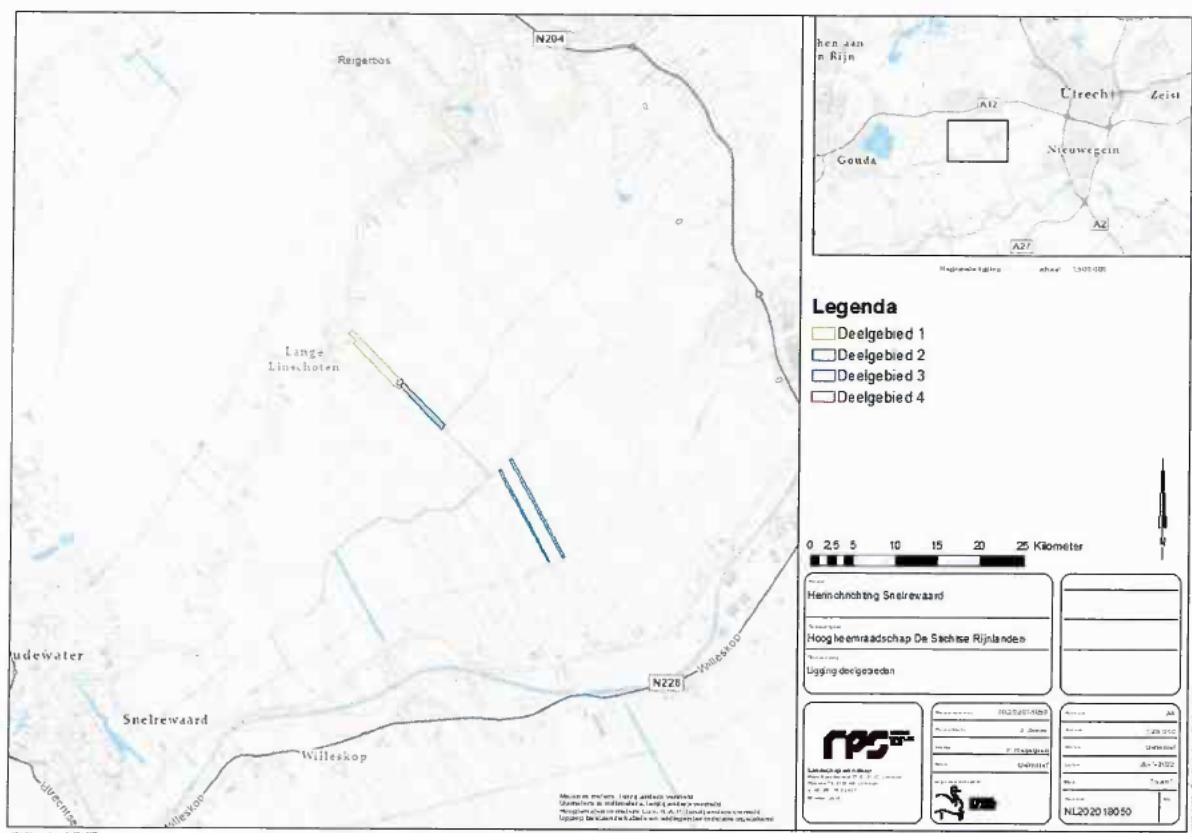
12. Na afronding van de werkzaamheden dient de ontheffinghouder het meldingsformulier 'einde werkzaamheden' volledig in te vullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/eindwerkzaamhedenwnb>. Het logboek zoals omschreven in de voorschriften moet bijgevoegd worden.

Monitoring

1. Er dient monitoring plaats te vinden op de functionaliteit van de te realiseren natuurvriendelijke oevers in polder Snelrewaard. De monitoring dient uitgevoerd te worden volgens het BIJ12 kennisdocument Heikikker en dient minimaal toe te zien op populatie ontwikkeling van de heikikker in het leefgebied.
2. De monitoring dient te starten in het eerstvolgende seizoen na de realisatie van de natuurvriendelijke oevers in polder Snelrewaard en dient jaarlijks te worden uitgevoerd tot vijf jaar na realisatie van het leefgebied. Volgens de huidige planning is de realisatie de natuurvriendelijke oevers eind 2022 gereed. In 2023 kan het eerste monitoringsrapport voorgelegd worden aan de provincie Utrecht. De rapportages dienen gestuurd te worden naar servicebureau@provincie-utrecht.nl
3. De rapportage over de monitoring dient uiterlijk op 31 oktober van het jaar waarop de monitoring is uitgevoerd ter beoordeling voorgelegd te worden aan de provincie Utrecht. Indien blijkt dat de genomen maatregelen niet de gewenste effecten hebben gehad, kan de provincie Utrecht (al dan niet in overleg met de ontheffinghouder) extra maatregelen opleggen.

Bijlage 2: Locatie plangebied

figuur 2.2: luchtfoto (2021) deelgebied 3, binnen groene omlijning

(Bron: "Aanvullend onderzoek, mitigatieplan, activiteitenplan wet natuurbescherming Deelgebied 3, polder Snelrewaard" door RPS advies- en ingenieursbureau bv van 21 december 2021)

Bijlage 3: Locatie leefgebied

figuur 2.2: luchtfoto (2021) deelgebied 3, binnen groene omlijning

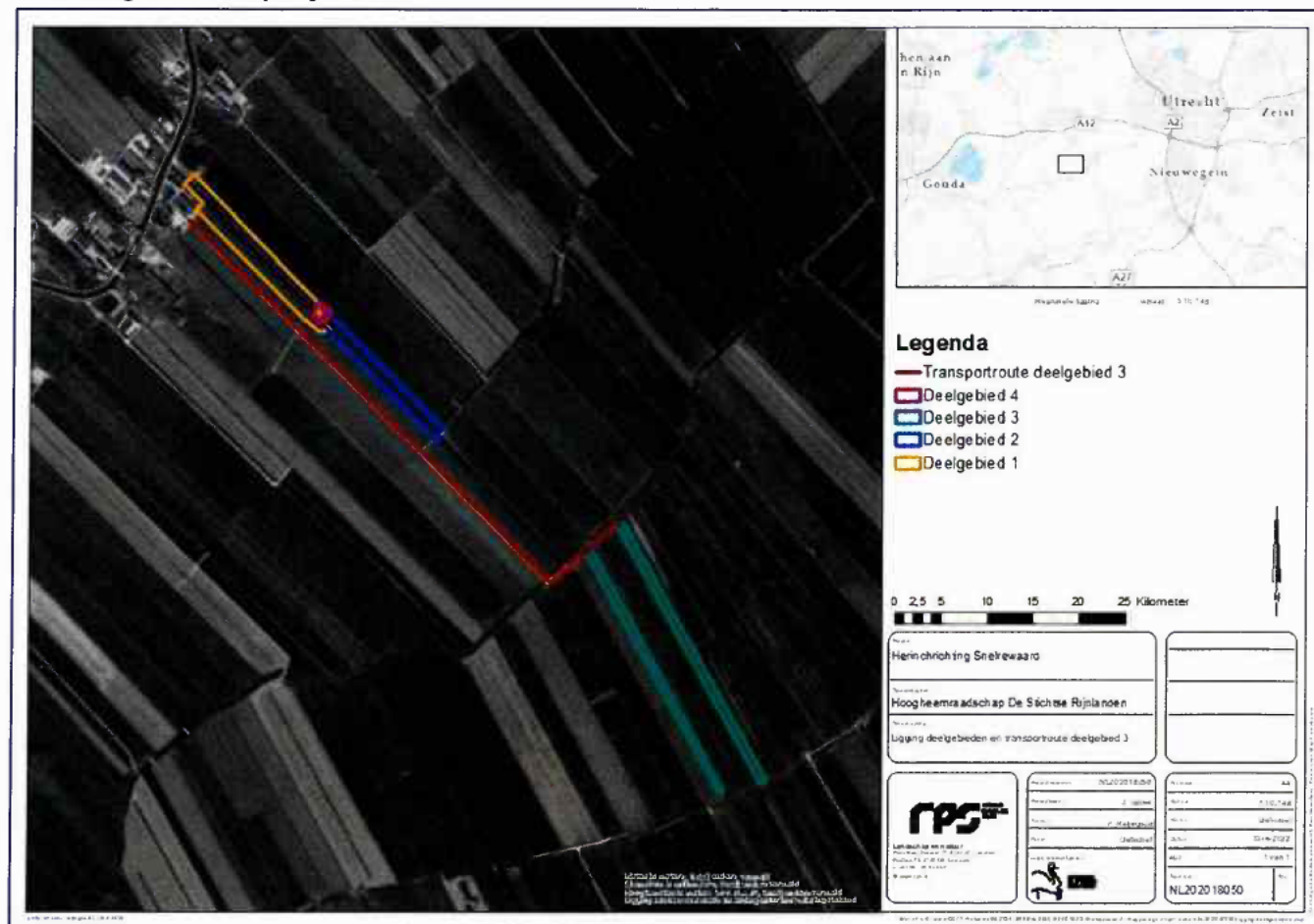
Tijdens beide avondrondes is in deelgebied 3 in de noordelijke watergang heikikker roepend waargenomen. Het betrof enkele (naar schatting 3-5) exemplaren. In deze watergang is geschikt biotoop aanwezig, vanwege de aanwezigheid van flauwe oevers, oeverbegroeiing en watervegetatie. Eiklonpen zijn tijdens het onderzoek niet waargenomen in de watergang.

Tijdens de dagronde is gezocht naar larven en volwassen exemplaren in de watergangen. Deze zijn niet aangetroffen.

(Bron: "Aanvullend onderzoek, mitigatieplan, activiteitenplan wet natuurbescherming Deelgebied 3, polder Snelrewaard" door RPS advies- en ingenieursbureau bv van 21 december 2021)

Bijlage 4: Planning van de werkzaamheden

Planning van het project

Deelgebied 1

Voor deelgebied 1 dient (afhankelijk van de werkwijze) rekening te worden gehouden met de gesloten periode voor werkzaamheden aan dijken. Tijdens de gesloten periode mogen geen werkzaamheden rondom dijken uitgevoerd worden. De gesloten periode loopt van oktober tot april. In deze periode is namelijk kans op hoge waterstanden, waardoor het van belang is dat dijken in goede staat zijn. Het is nog niet zeker op welke wijze de werkzaamheden op deze locatie worden uitgevoerd. Afhankelijk hiervan dient rekening te worden gehouden met de gesloten periode. Indien binnen de gesloten periode gewerkt wordt, dienen de werkzaamheden in de periode april tot oktober 2022 uitgevoerd te worden. Anders worden de werkzaamheden uitgevoerd in de periode juli tot en met november 2022.

Deelgebied 2 en 4

De werkzaamheden in deelgebied 2 en 4 vinden plaats in de periode juli tot en met november 2022. Voor dit deelgebied is de gesloten periode niet van toepassing.

Deelgebied 3

Voor deelgebied 3 is de gesloten periode niet van toepassing. Voor de werkzaamheden in deelgebied 3 is de ontheffing aangevraagd. De kwetsbare perioden van heikikker betreft de voortplantingsperiode (globaal van half februari tot half juli) en de overwinteringsperiode (oktober tot half februari). De twee watergangen in deelgebied 3 functioneren uitsluitend als voortplantingshabitat voor heikikker. De

werkzaamheden in de watergangen in deelgebied 3 dienen daarom buiten de kwetsbare voortplantingsperiode uitgevoerd te worden in de periode half juli tot half februari (afhankelijk van weersomstandigheden kan dit eerder of later starten en/of eindigen).

Geschikt overwinteringshabitat voor heikikker (in de bedekking van bomen en struiken) ligt op ten minste 15m afstand van het werkterrein. De werkzaamheden worden dus uitgevoerd buiten geschikt overwinteringshabitat. Voor deelgebied 3 is daarom de overwinteringsperiode de minst kwetsbare periode voor heikikker, omdat heikikkers dan niet aanwezig zijn binnen de begrenzing van deelgebied 3 vanwege het ontbreken van overwinteringsbiotoop. De werkzaamheden dienen daarom in de overwinteringsperiode uitgevoerd te worden (globaal van oktober tot half februari).

De maanden augustus en september zijn gemiddeld de maanden met de laagste grondwaterstanden. Hierdoor is het land droog, waardoor de werkzaamheden goed uitvoerbaar zijn zonder het toepassen van rijplaten en kans op insporing van het land. Het waterschap is namelijk voornemens om de werkzaamheden zonder het toepassen van rijplaten uit te voeren, om het risico op structuurschade zo klein mogelijk te houden. Het niet toepassen van rijplaten is een wijziging van de werkwijze zoals beschreven in het activiteitenplan.

In de loop van september, begin oktober, afhankelijk van de weersomstandigheden, stijgt de grondwaterstand en kan sprake zijn van neerslag overschot. Hierdoor ontstaan natte omstandigheden op het land, waardoor werkzaamheden niet goed uit te voeren zijn zonder het toepassen van rijplaten. Insporing en bodemverdichting kan indirect leiden tot ongeschikt raken van leefgebied van verschillende soorten. Dit is niet wenselijk voor het agrarische weideperceel én de te realiseren natuurvriendelijke oever.

Rekening houdende met de vergrote kans op neerslagoverschot en hogere grondwaterstand worden de werkzaamheden van half september 2022 tot 1 oktober 2022 uitgevoerd (uitvoeringsduur 2 weken). In deze periode is heikikker nog actief en is de migratie richting het overwinteringsgebied begonnen. De watergangen en oevers van de watergang langs de aan- en afvoerrote en van de watergangen in het deelgebied kunnen deel uitmaken van de migratieroute van heikikker. Afhankelijk van de weersomstandigheden gedurende de uitvoeringsperiode, zal een deel van de exemplaren heikikker al gemigreerd zijn richting het overwinteringshabitat buiten de begrenzing van het deelgebied. Deze exemplaren zullen daardoor geen verstoring ondervinden. Daarnaast wordt voorafgaand aan de uitvoering een controle door een ter zake kundige ecooloog uitgevoerd op aanwezigheid van heikikker. Wanneer vooraf de uitvoering heikikkers worden aangetroffen, worden deze door een ter zake kundige ecooloog verplaatst naar overeenkomstig biotoop buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. Hierna wordt het deelgebied incl. transportroute ongeschikt gemaakt als migratieroute door het maaien van de vegetatie. Wanneer tijdens de uitvoering heikikkers worden aangetroffen, worden deze door een ter zake kundige ecooloog verplaatst naar overeenkomstig biotoop buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.

(bron: "Aanvullende gegevens aanvraag ontheffing soortenbescherming heikikker, Snelrewaard" door RPS advies- en ingenieursbureau bv van 29 april 2022)

Bijlage 5: Voorgestelde maatregelen

6.1 Voorzorgsmaatregelen

Zorgplicht en voorzorgsmaatregelen voor vrijgestelde soorten

Voor alle soorten, ongeacht bescherming via natuurwetgeving of niet, geldt te allen tijde de zorgplicht waarbij eenieder voldoende zorg in acht dient te nemen voor de in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Voor soorten met een provinciale vrijstelling dienen voorzorgsmaatregelen te worden genomen om onnodig leed te voorkomen of te beperken. Maatregelen die hieraan invulling geven zijn:

- Werken in één richting, zodat soorten de kans krijgen te vluchten naar een veilige omgeving.
- Kort maaien van de aanwezige vegetatie (<10 cm) voorafgaand aan de start van de werkzaamheden. Hierdoor wordt beschutting voor broedvogels, algemene amfibieën en algemene grondgebonden zoogdieren tijdelijk weggenomen. Voorafgaand aan het maaien dient gecontroleerd te worden op aanwezigheid van broedende vogels of andere soorten. Vrijkomend maaisel moet worden afgevoerd of geplaatst buiten het werkterrein.
- Werken buiten de kwetsbare periode(n) van de beschermde soort(en).
- De werkzaamheden dienen uitsluitend aan de kant waar de natuurvriendelijke oevers worden aangelegd plaats te vinden. Hierbij mag tot halverwege de breedte van de watergang gewerkt worden, de andere zijde van de watergang dient ongemoeid te blijven.
- Het is niet toegestaan om materiaal of materieel te stallen in het overwinteringsbiotoop van heikikker (in de opgaande groenstrook met bomen en struiken ten zuiden van het deelgebied). Materiaal en materieel dient uitsluitend gestald te worden op het ingerichte werkdepot.

6.2 Mitigatieplan heikikker

Het mitigatieplan beschrijft de maatregelen die genomen moeten worden om negatieve effecten te mitigeren ten aanzien van het tijdelijk verloren gaan van voortplantings- en landbiotoop van heikikker.

Op basis van standaardvoorschriften uit het Kennisdocument van heikikker (BIJ12) zijn specifieke projectgerichte maatregelen opgesteld.

6.2.1 Voorkeursperiode

De voorgenomen werkzaamheden dienen in de minst kwetsbare periode van heikikker uitgevoerd te worden. De minst kwetsbare periode voor heikikker betreft de overwinteringsperiode, omdat heikikker dan niet aanwezig is in het plangebied. Echter omdat het waterschap een wettelijke verplichting heeft om de werkzaamheden voor oktober afgerond te hebben, is het niet mogelijk om in de overwinteringsperiode van heikikker de werkzaamheden uit te voeren. Daarom dienen de werkzaamheden half september 2022 uitgevoerd te worden, dan is heikikker nog actief en is de migratie richting het overwinteringsgebied (gelegen buiten de begrenzing van het plangebied) al begonnen.

6.2.2 Controle aanwezigheid individuen en ecologische begeleiding

Door een ter zake kundige ecooloog op het gebied van amfibieën wordt het plangebied voorafgaand aan en tijdens de werkzaamheden gecontroleerd op aanwezigheid van heikikker. Wanneer heikikkers worden aangetroffen, worden deze weggevangen en verplaatst naar overeenkomstig biotoop buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.

Na de controle op aanwezigheid van heikikker kan, indien geen heikikkers zijn aangetroffen het deelgebied ongeschikt gemaakt worden door het deelgebied te maaien.

Het deelgebied dient voorafgaand aan de uitvoering van de werkzaamheden kort gemaaid te worden (< 10 cm). Voor het maaien gelden de volgende voorwaarden:

- Maaiwerkzaamheden uitvoeren met een maaibalk.
- De werkzaamheden dienen stapvoets uitgevoerd te worden (max. 5 km/h).
- Maaien vindt plaats vanuit één richting.
- Vrijkomend maaisel dient afgevoerd te worden tot buiten het deelgebied en de invloedssfeer van de werkzaamheden.

Nadat het plangebied ongeschikt gemaakt is kan de platenbaan aangelegd worden waarna de werkzaamheden kunnen worden gestart.

Indien heikikker wordt aangetroffen gedurende de uitvoering van de werkzaamheden dienen de werkzaamheden stilgelegd te worden en dient de ter zake kundige ecooloog geraadpleegd te worden.

6.3 Ecologisch werkprotocol

Vooraf de uitvoering van de werkzaamheden dient een ecologisch werkprotocol opgesteld te worden door een ter zake kundige. Het ecologisch werkprotocol betreft een document met de praktische omschrijving van de mitigerende maatregelen voor de daadwerkelijke uitvoering. Voorafgaand aan en tijdens de werkzaamheden dienen alle betrokken partijen (zoals aannemers en onderaannemers) op de hoogte te zijn gesteld van het werkprotocol en de voorschriften op te volgen. De contactgegevens van de betrokken partijen worden ingevuld, wanneer nodig wordt het calamiteitenformulier gebruikt en het logboek van de ecologische begeleiding wordt bijgehouden.

(Bron: "Aanvullend onderzoek, mitigatieplan, activiteitenplan wet natuurbescherming Deelgebied 3, polder Snelrewaard" door RPS advies- en ingenieursbureau bv van 21 december 2021)

Aanleg natuurvriendelijke oevers

Inrichting van de natuurvriendelijke oevers

In afbeelding 1 (onderaan de tekst) zijn de profielen van de toekomstige situatie van de watergangen opgenomen. Op deze profielen is het toekomstig talud van de natuurvriendelijke oevers weergegeven net als de grootte van de aan te leggen natuurvriendelijke oevers. Door de aanleg van de natuurvriendelijke oevers ontstaat een plasdras situatie waar oevervegetatie in zal ontwikkelen. Hierdoor neemt naar verwachting de hoeveelheid begroeiing in de watergangen toe. Na één groeiseizoen zal de begroeiing in de natuurvriendelijke oevers overeenkomen met de aanwezige begroeiing in de huidige situatie en aan de andere zijden van de watergangen.

Hoe lang het duurt voordat de natuurvriendelijke oevers functioneel zijn als leefgebied van de heikikker

Na de uitvoering van de werkzaamheden zal gedurende het eerste jaar de vegetatie zich nog ontwikkelen op de oevers met de natuurvriendelijke oevers. Deze oevers worden namelijk kaal opgeleverd zodat de gebiedseigen plantensoorten hier weer kunnen gaan groeien. Na één groeiseizoen (over één jaar) komt de vegetatie goed tot ontwikkeling en komt dit overeen met de begroeiing in de huidige situatie.

Naar verwachting leidt de ontwikkelingsduur van de vegetatie (één groeiseizoen) niet tot negatieve effecten op heikikker maar juist tot positieve effecten, omdat in de huidige situatie het plangebied maar beperkt geschikt is voor heikikker (suboptimaal habitat) en te allen tijde de andere zijden van de oevers (waar geen natuurvriendelijke oevers worden aangelegd) beschikbaar blijven als leefgebied voor heikikker.

Hoe de ontwikkeling van de oevers en bijbehorende vegetatie naar verwachting zal verlopen en hoe deze ontwikkeling wordt gewaarborgd.

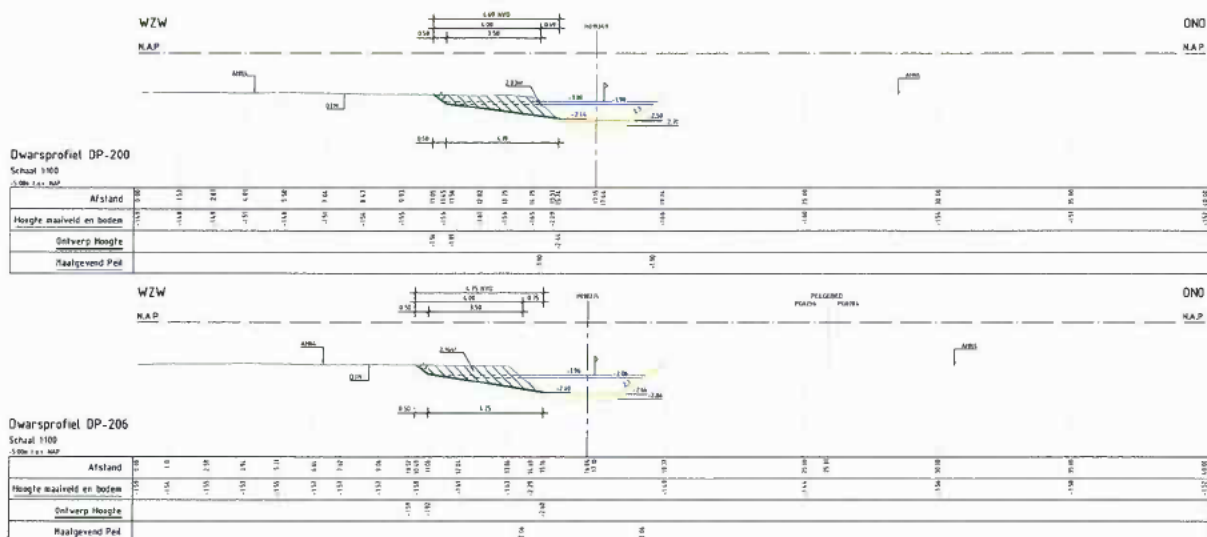
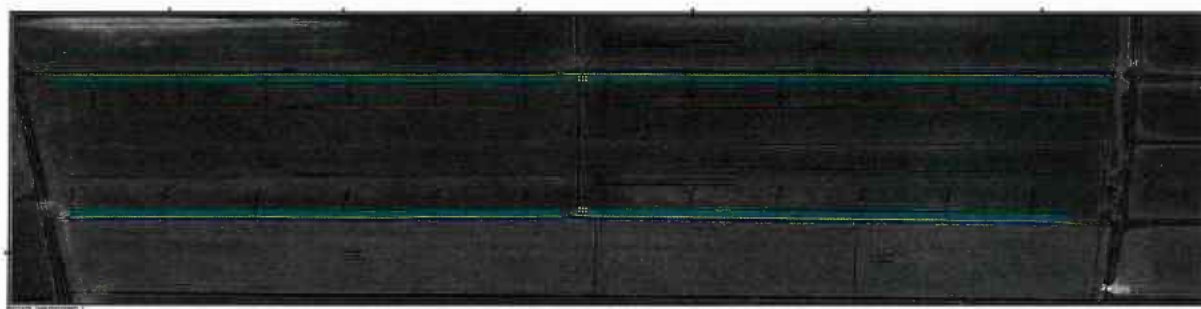
De oevers met de natuurvriendelijke oevers worden kaal opgeleverd, zodat de gebiedseigen vegetatie

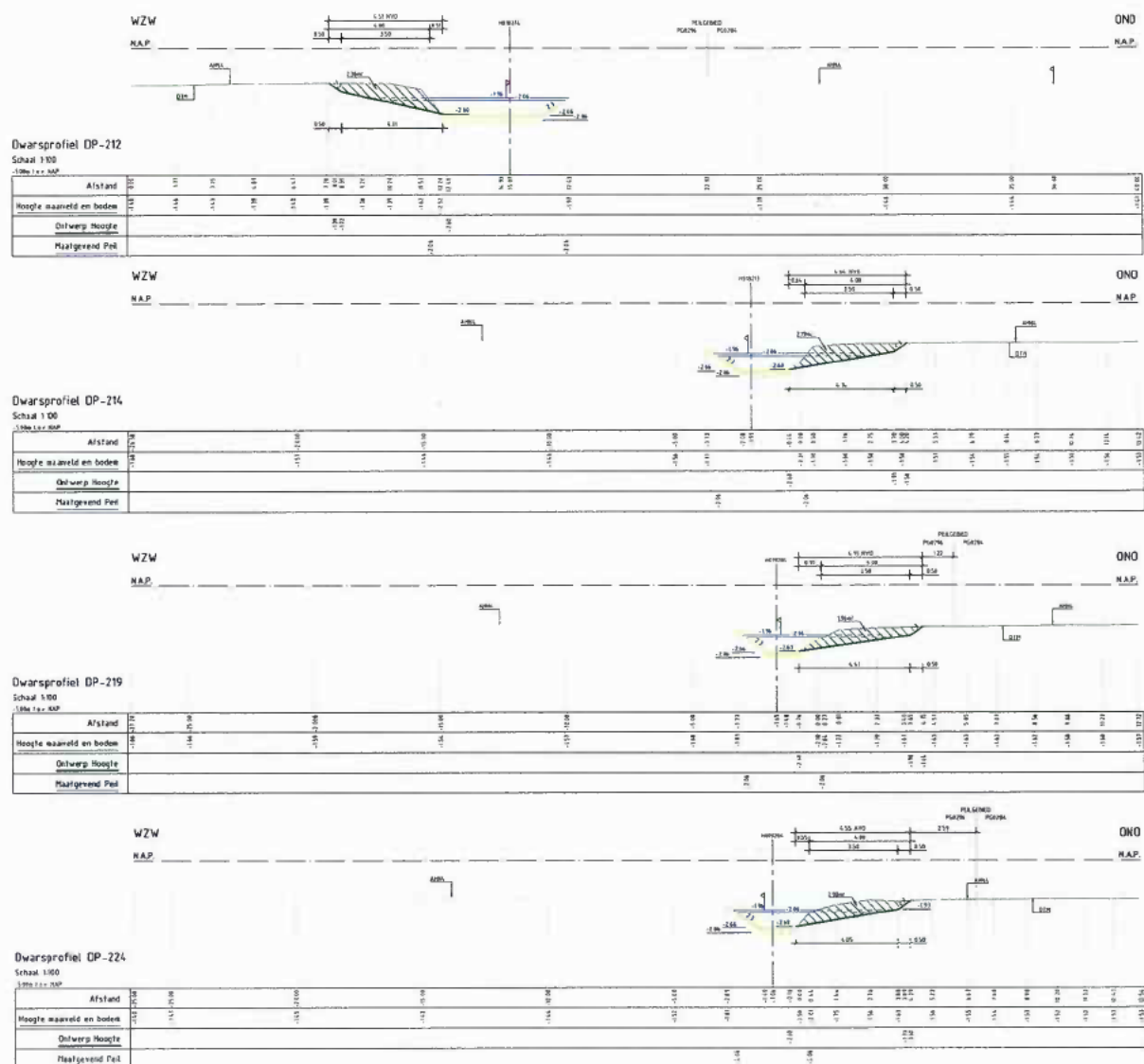

hier weer kan gaan groeien vanuit zaadverspreiding en wortelstokken. De vegetatie heeft één groeiseizoen nodig om te groeien/zich te ontwikkelen. Vanwege de aanleg van een natuurvriendelijke oever-profiel zal de ontwikkeling anders verlopen dan een standaard steil oevertalud, doordat meer variatie gecreëerd wordt in microbiotoop. Door de aanleg van de natuurvriendelijke oevers zal de kwaliteit van het habitat toenemen door het verflauwen van de oevers en de toename aan begroeiing (bredere groene zone door verflauwen oevers). Door het uitvoeren van het beheer aan de hand van het werkprotocol van HDSR, zie bijlage "werkprotocol schonen en maaien watergangen", wordt de ontwikkeling van de vegetatie gewaarborgd. Voor een toelichting op de beheersmaatregelen, zie de volgende paragraaf.

Welke eventuele beheersmaatregelen er worden genomen in het gebied om de functionaliteit van de natuurvriendelijke oevers te waarborgen en wie hier de verantwoordelijkheid voor draagt

In bijlage "werkprotocol schonen en maaien watergangen", is het werkprotocol voor schonen en maaien van wateren, inclusief onderhoudspaden bijgevoegd. Het beheer zal door de eigenaar Van Winden uitgevoerd worden aan de hand van dit werkprotocol. Het gebied rondom de watergangen wordt en blijft beheerd worden als weidevogelgebied. Het werkprotocol is gebaseerd op de 'Gedragscode Wet natuurbescherming voor waterschappen voor bestending beheer en onderhoud' van de Unie van Waterschappen. Door het opvolgen van de voorschriften in het werkprotocol worden negatieve effecten op beschermde soorten (inclusief heikikker) redelijkerwijs tot een minimum beperkt.

Bijlage

2. Werkprotocol schonen en maaien watergangen

1-1 Werkprotocol schonen en maaien van wateren, inclusief onderhoudspaden

Werkprotocol:	<i>Bestendig Beheer en Onderhoud</i>
Werkzaamheden:	Schonen van wateren; Schonen van water met behulp van een maaiboot; Maaien en schonen van oevers en taluds; Maaien van onderhoudspaden; Maaien van ruigtes; Maaien van uiterwaarden; Beheer en onderhoud aan natuurvriendelijke oevers; Op de kant brengen van oeverbegroeiing
Locatie:	<i>watergangen</i>

1. Voorbereidende maatregelen

Deze staan uitgebreid omschreven in de factsheet voorbereidende maatregelen.

2. Activiteitenkalender

In de onderstaande tabel staan de perioden weergegeven waarin werkzaamheden wel (lichtblauw), enkel na het treffen van extra maatregelen (middelste tint blauw) of niet (donkerblauw) mogen worden uitgevoerd. Deze tabel geldt voor zowel paragraaf 3 en paragraaf 4 van dit werkprotocol.

Droge profiel												
	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Beschermde soorten of broedvogels zijn afwezig												
Broedvogels												
Rietland												
Kwartelkoning												
Beschermde insecten												
Beschermde amfibieën												
Ringslang												
Voorkeursperiode: De werkzaamheden kunnen, mits de algemene zorgplicht gevolgd wordt, zonder verdere beperkingen worden uitgevoerd.												
15 maart – 15 mei (broedvogels) Werkzaamheden uitvoeren volgens alternatief 1 of alternatief 2 voor het droge profiel, tussende bij dit werkprotocol. Maaiwerkzaamheden in deze periode niet uitvoeren tenzij primaire waterschapstaken dit vereisen.												

Natte profiel

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Beschermde soorten of broedvogels zijn afwezig												
Broedvogels												
Rietland												
Platte schijfhoren												
Gestreepte waterroofkever												
Beschermde libellen												
Beschermde amfibieën												
Ringslang												
Voorkeursperiode	De werkzaamheden kunnen, mits de algemene zorgplicht gevolgd wordt, zonder verdere beperkingen worden uitgevoerd.											
15 maart – 15 juli (broedvogels)	Werkzaamheden uitvoeren volgens aanpak 1 voor het natte profiel, tevens de dijkwerkzaamheden.											
oktober – 1 december (platte schijfhoren, gestreepte waterroofkevers, beschermde libellen)	Er dient minimaal 25% van de vegetatie en woedgebieden afgevoerd te worden.											
Schoningswerkzaamheden in deze periode niet uitvoeren tenzij primaire waterschapstaken dit vereisen.												

3. Uitvoeren werkzaamheden volgens algemene zorgplicht

In het broedseizoen (15 maart – 15 juli) is het uitvoeren van werkzaamheden enkel toegestaan wanneer de werklocatie voorafgaande aan de werkzaamheden is gecontroleerd en er geen broedgevallen zijn aangetroffen. Let op: een aantal soorten start al vroeg in het jaar met nestelen, ook kunnen er met name in rietlanden en rietoevers broedgevallen na 15 juli zijn. Daarnaast zijn de nesten van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd, dus ook als deze op dat moment niet bezet zijn. Op onderhoudspaden en andere intensief gebruikte en beheerde plaatsen kunnen maaiwerkzaamheden gedurende het gehele jaar plaatsvinden, mits tijdens de werkgang goed wordt gelet op broedende vogels en andere juridisch beschermde soorten.

Maai- en schoningswerkzaamheden aan wateren, inclusief onderhoudspaden, wordt op een zodanige wijze uitgevoerd dat schade aan soorten nihil is of redelijkerwijs tot een minimum wordt beperkt. Alle te nemen maatregelen worden op een plankaart met toelichting vastgelegd, in een aantal gevallen is markering in het veld noodzakelijk.

De rijsnelheid van de machines ligt zo laag mogelijk, liefst stapvoets. De maaibalk wordt zo afgesteld dat dieren zoveel mogelijk kunnen wegvlugten. Er wordt één kant opgewerkt, waarbij barrièrewerking in de vluchtroute zoveel mogelijk wordt voorkomen. Er wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van bestaande infrastructuur van wegen, paden en sporen. Schade aan bermen, slootkanten, houtsingels, bosjes en solitaire bomen wordt voorkomen door deze plaatsen niet met zwaar (gemotoriseerd) materieel te berijden of te dicht te passeren. De werkzaamheden vinden in de daglichtperiode plaats. Mocht het noodzakelijk zijn om werkzaamheden toch na zonsondergang uit te voeren dan wordt uitstraling van de verlichting zoveel mogelijk voorkomen.

De locatie voor het afzetten van maaisel wordt zo gekozen dat de gevolgen voor beschermde terrestrische soorten en het leefgebied van beschermde soorten minimaal zijn, bijvoorbeeld door locaties te kiezen die kale grond of zeer korte vegetatie hebben. Wanneer maaisel centraal gedeponeerd wordt, worden deze plaatsen 1 à 2 weken van tevoren kort gemaaid zodat deze onaantrekkelijk worden voor (beschermde) soorten.

Soort(groep) specifieke maatregelen in het kader van de algemene zorgplicht

Broedvogels en nesten	<ul style="list-style-type: none"> Aangetroffen broedende vogels, in gebruik zijnde nesten en eieren worden altijd gespaard, ook buiten het broedseizoen. Broedende vogels mogen evenmin worden verstoord.
Zoogdieren	<ul style="list-style-type: none"> In onder andere rietland kunnen ook na 15 juli broedvogels aanwezig zijn, zoals bijv. de kleine karekiet. Daarom verdient het de voorkeur rietland niet te maaien van 15 maart tot 15 augustus. In dekking aangetroffen kalveren van ree en damhert worden buiten de werkstreek geplaatst door de dieren op te pakken met een flinke bos gras. Voorkom directe aanraking, ook met handschoenen.

4. Uitvoeren werkzaamheden bij aanwezigheid van beschermde soorten

Bij de (potentiële) aanwezigheid van beschermde soorten wordt de maaidatum en maaimethode zodanig afgestemd dat er geen individuele dieren geschaad worden en er voor de populatie van die soort(en) sprake is van een gunstige staat van instandhouding. De basis hiervoor is de tabel onder punt 1, maar dit kan ook nader worden afgestemd in overleg met een ecologisch deskundige.

Er zijn voor zowel werkzaamheden in het droge- als het natte profiel alternatieve werkwijzen te kiezen. Indien de werkzaamheden zowel in het droge- als natte profiel uitgevoerd worden dienen er twee alternatieven gekozen te worden, één voor het droge- en één voor het natte profiel. Voor alle alternatieven gelden de maatregelen uit de tabel 'soort(groep) specifieke maatregelen voor het droge – en natte profiel'. De specifieke maatregelen voor specifiek het droge- of natte profiel zijn in de twee aparte tabellen daaronder aangegeven.

De volgende alternatieven voor het droge profiel zijn binnen dit werkprotocol te kiezen:

Alternatief 1

Jaarrond uitvoeren van werkzaamheden is toegestaan mits de gehele werklocatie voorafgaande en gedurende het broedseizoen permanent ongeschikt gemaakt wordt als broedlocatie, bijvoorbeeld door het korthouden van de vegetatie.

Alternatief 2

Jaarrond uitvoeren van werkzaamheden is toegestaan mits de gedeelten van de werklocatie waar werkzaamheden worden uitgevoerd vooraf worden gecontroleerd op de aanwezigheid van broedvogels en hun nesten. De nesten worden kort voor het maaien gemarkeerd in het veld en worden bij het maaien ontzien (indicatie: in een straal van 5 meter rondom het nest niet maaien). De markering wordt direct na de werkzaamheden weer verwijderd.

Habitatbenadering – Droge profiel

Dit is de zogenoemde habitatbenadering, waarbij het jaarrond uitvoeren van werkzaamheden is toegestaan mits tijdens het broedseizoen (15 maart – 15 juli) tenminste 50% van de vegetatie gespaard blijft. Binnen HDSR heeft dit alternatief niet de voorkeur, maar indien toch voor deze benadering wordt gekozen dan moet vooraf contact zijn met ecologisch deskundige.

De volgende werkwijzen voor het natte profiel zijn binnen dit werkprotocol te kiezen:

Werkwijze – Natte profiel

In overleg met een ecologisch deskundige wordt er voor gezorgd dat de werkzaamheden geen wezenlijke invloed hebben op de te beschermen populaties. Dit kan door bijvoorbeeld het schoonsel direct te controleren op beschermde soorten en deze terstond terug te brengen in de watergang, het zogenoemde nalopen. Hiervoor is voldoende mankracht noodzakelijk, wat betekent dat er minimaal één extra persoon meewerkt die het schoonsel direct controleert. Hiervoor dient de snelheid van schonen niet te hoog te liggen.

Habitatbenadering – Natte profiel

Dit is de zogenoemde habitatbenadering, waarbij het jaarrond uitvoeren van werkzaamheden is toegestaan mits tijdens het groeiseizoen (1 april – 1 oktober) tenminste 25% van de vegetatie in het natte profiel en 25% van het slib van de bodem gespaard blijft. Voor krabbenscheer geldt dat er tenminste 50% van de vegetatie gespaard moet worden. Binnen HDSR heeft dit alternatief niet de voorkeur, maar indien toch voor deze benadering wordt gekozen dan moet vooraf contact zijn met ecologisch deskundige.

Soort(groep) specifieke maatregelen voor het droge- en natte profiel

Broedvogels en nesten	<ul style="list-style-type: none"> • Werkzaamheden kunnen in het broedseizoen (15 maart tot 15 juli) worden uitgevoerd, echter enkel wanneer er geen broedgevallen binnen de werklocatie zijn vastgesteld. Let hierbij op dat ook buiten het broedseizoen vogels tot broeden kunnen komen. • Bij het (mogelijk) voorkomen van de kwartelkoning wordt er pas na 15 augustus gemaaid. • In gebruik zijnde nesten van de meerkoet mogen, mits dit voorzichtig en onder begeleiding van een ecologisch deskundige gebeurd, buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden geplaatst worden. • Nesten van de ijsvogel en oeverzwaluw worden gespaard, ook buiten het broedseizoen.
Beschermde zoogdieren	<ul style="list-style-type: none"> • Bewoonde bever-, dassen- of otterburcht of oeverhol: de minimaal aan te houden afstand is 20 meter, met uitzondering van voorbijgaande maaierwerkzaamheden aan de andere zijde van het water of schoonbewegingen op het water. Alleen in zeer dringende gevallen is buiten de kraamperiode een kortere afstand toegestaan, mits de burcht niet wordt beschadigd (kraamperiode bever: mei t/m augustus, das: december t/m juni en otter: april t/m december). In dat geval worden de werkzaamheden handmatig uitgevoerd. • In het leefgebied waterspitsmuis en/of noordse woelmuis bij het maaien minimaal 50% van de oevervegetatie laten staan. Werkzaamheden zo uitvoeren dat oevers onbeschadigd blijven, bijvoorbeeld door niet met zwaar materieel de oevers te berijden, niet te klepelen, oevers bij het schonen niet te beschadigen met de korf en de oevers niet te kort (minimaal 10cm hoogte) te maaien. Maaisel niet deponeren in het leefgebied (oevers en natte ruigten) van waterspitsmuis en/of noordse woelmuis.
Beschermde reptielen	<ul style="list-style-type: none"> • Indien blijkt dat de ringslang in de te maaien of te schonen delen voorkomt of mogelijk voorkomt wordt er niet gemaaid en/of geschoond tussen 15 maart en 15 september. • Broedhopen van de ringslang worden gemarkeerd en niet beschadigd. • In het winterseizoen (oktober t/m medio april) worden op plaatsen waar reptielen voorkomen wortelkluiten en bladhopen gespaard.
Beschermde planten	<ul style="list-style-type: none"> • Werkzaamheden bij groeiplaatsen van beschermde water- en oeverplanten in beginsel in de periode tussen 15 september tot 1 maart uitvoeren. Beschadiging van deze groeiplaatsen vermijden door deze plaatsen niet met zwaar (gemotoriseerd) materieel te berijden. • Maaisel en schoonsel niet deponeren op groeiplaatsen van beschermde soorten.

Soort(groep) specifieke maatregelen voor het droge profiel

Beschermde amfibieën	<ul style="list-style-type: none"> • Maaierwerkzaamheden enkel uitvoeren bij droog weer, waarbij een strook oevervegetatie van minimaal 5 meter breed (vanaf de watergang) behouden blijft. Enkel maaien met apparatuur die een minimale 'afzuigende' werking en een aangepaste maaierhoogte (minimaal 10cm hoogte) heeft.
Beschermde reptielen	<ul style="list-style-type: none"> • Enkel maaien met apparatuur die een minimale 'afzuigende' werking en een aangepaste maaierhoogte (minimaal 10cm hoogte) heeft.
Beschermde insecten	<ul style="list-style-type: none"> • Maaien uitsluitend toegestaan tussen 1 september – 1 april. Minimaal 25% van de vegetatie blijft gespaard, bij voorkeur de vegetatie waar zich de waardplanten van de betreffende soorten bevinden.

Soort(groep) specifieke maatregelen voor het natte profiel

Beschermde vissen	<ul style="list-style-type: none"> • Bij aanwezigheid van de grote modderkruiper worden werkzaamheden onder de waterlijn uitsluitend in overleg met een ecologisch deskundige uitgevoerd. Hierbij wordt voorkomen dat het leefgebied van deze soorten wordt beschadigd.
--------------------------	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Op plaatsen waar voortplanting van grote modderkruipers wordt vermoed worden de werkzaamheden bovendien gefaseerd uitgevoerd in ruimte en tijd (niet alle vegetatie of bodem wegnemen in hetzelfde seizoen, elk seizoen een ander gedeelte) waardoor er minimaal 25% van de vegetatie of waterbodembodem behouden blijft. • Er wordt niet geschoond bij watertemperaturen rond de 0° C of boven de 25° C. Eventueel kunnen extra maatregelen worden afgestemd met een ecologisch deskundige.
Beschermde amfibieën	<ul style="list-style-type: none"> • Er wordt niet geschoond bij watertemperaturen rond de 0° C of boven de 25° C. Eventueel kunnen extra maatregelen worden afgestemd met een ecologisch deskundige.
Beschermde weekdieren	<ul style="list-style-type: none"> • In het leefgebied van de platte schijfhoren wordt vegetatie in het natte profiel alleen verwijderd in de periode van 1 oktober tot 1 december. Minimaal 25% van de vegetatie en de waterbodembodem blijft gespaard.
Beschermde insecten	<ul style="list-style-type: none"> • In het leefgebied van de gestreepte waterroofkever en beschermde libellen (waaronder de groene glazenmaker) wordt vegetatie in het natte profiel alleen verwijderd in de periode van 1 oktober tot 1 december. Minimaal 25% van de watervegetatie en de waterbodembodem blijft gespaard.

(Bron: Aanvullende gegevens aanvraag ontheffing soortenbescherming heikikker, Snelrewaard door RPS advies- en ingenieursbureau bv van 24 juni 2022)